

Program: Znak je jako bonboniéra

7. 8. Neděle

15:00-16:00 Check-in, accommodation.

16:00-16:30 Martin Švantner: *Úvodní slovo, přivítání účastníků a účastnic, představení programu, organizační otázky.*

16:30-18:30 Martin Švantner: *Bonboniéra jako příslib, dilema a puzzle.* (přednáška)

19:00 Round table; walk and talk.

8. 8. Pondělí

08:00-9:45 Breakfast

10:00-12:30: Ondřej Váša: *Přítel je jako bonboniéra (nikdy nevíš).* (přednáška)

12:30 - 14:00 Discussion, lunch.

14:00 - 16:00 Lenka Vojtíšková: *Otevřená kuchyně Rolanda Barthesa.* (komentovaná četba/seminář)

16:15 – 17:45 Martin Ritter *Posthumanitní svět a člověk negantropocénu.* (keynote lecture)

18:00 Dinner, walk and talk.

9. 8. Úterý

08:00-9:45 Breakfast

10:00-11:00 Tyler James Bennett: *Introduction to the General Semiotics Module at Olomouc. The limits of the local: the problem of presence for defining interactivity in general semiotics.* (keynote lecture)

11:00-12:00 Ludmila Lacková: *„Peirce is like a box of chocolates“.* (keynote lecture)

12:00-12:30 Discussion

12:30 - 14:00 Lunch

14:00-15:30 Jakub Zítko: *Portrét, v jehož očích zříme hrůzu a utrpení: Bataillova četba Hegela.* (komentovaná četba/seminář)

15:40 – 17:10 Vojtěch Volák: *Deleuze, intenzita a tíha: Skořicové dolce latte s hnědým máslovým krémem s trochou mangového a jahodového sirupu, kapkou mandlového a sójového mléka, s karamelovo-oříškovou polevou a posypem.* (přednáška)

17:15-19:00 Ludmila Lacková – Tyler James Bennett: *Writing workshop.* (seminář)

19:30 Dinner, walk and talk.

10. 8. Středa

11:00 - 12:00 Discussion, final words.

12:30 Lunch, departure.

Jazyky: CZ, ENG

Abstracts/Abstrakty:

Martin Švantner: *Bonboniéra jako příslib, dilema a puzzle*

Jak si všiml K. Marx i F. Gump, bonboniéru obklopuje metafyzický opar: je mnohačetně zapletena jak do kapitalistických výrobních vztahů a s nimi spojené morálky - Je čokoláda férová? Můžeme si s klidem dopřát belgické kočičí pacičky, když víme, jak trudná a hrůzná je jejich historie? - tak nutně do relací inferenčních: Co mohu od krabice čokolády očekávat? Kdy ji mohu očekávat? Pro jaký bonbón se mám rozhodnout? Podle jakého kritéria? Který si mám nechat jako poslední? A nakonec i do existenciálních: *Cukr zabíjí*. Bonboniéra je tak výsledkem dlouhodobé sémiosis, jež má svůj počátek v neodhalitelném pradávnu lidského luxusního chování. Tento moderním artefakt snoubí minimálně dva kruciální aspekty lidské habitualizace: požitek a sociální pouto. Stejně jako nikdy nezjistíme, kdo byl prvním člověkem, u kterého se vyvinul jazyk, nezjistíme, kdo byl prvním člověkem, který se rozhodl vybrat z kontinua kvalit sladkost jako vůdčí a kombinatorický princip a spojit med a ovoce. Cílem přednášky je nabídnout ukázky jakým je možné uvažovat o bonboniére jako o znaku v němž se spojují jak otázky strukturální sémiologie – kde vodítkem je ten fakt, že bonboniéra je dar – tak otázky Peircem ovlivněné kognitivní sémiotiky: bonboniéru nejen používáme k vyjádření náklonosti, ale také ji – mnohdy s rozkoší, někdy se znechucením - zakoušíme.

Ondřej Váša: *Přítel je jako bonboniéra (nikdy nevíš)*

„Je třeba snažit se o přátelství mluvit jako o čisté topice (...) o které by nešlo mluvit bez rozpaků. (...) Podle svých rozpaků poznávám, že imaginárno je docela blízko: hořím“, píše Roland Barthes v *Rolandu Barthovi o Rolandu Barthovi* (1975), přičemž není náhodou, že tato zmínka se vynořuje vprostřed textologického manévru nikoli nepodobného hédonistově marné a vždy svým způsobem vyhybavé noční zteči klíčem na zakletý zámek. Barthes ve svém díle hovoří o přátelství jen velice pomálu, ne zcela jednoznačně kladně a příznačně neurčitě. Pojdme mu tedy z druhé strany dveří odemknout a zeptejme se ho narovinu mezi futry: jakým způsobem se figura přátelství, lépe řečeno figura přítele, propisuje do Barthesem hledaného „neutrálního“ rukopisu, a proč se jej zdráhá tematizovat, k čemuž však zároveň opakovaně směřuje? Jakou spojitost mají Barthesovy roztroušené poznámky s Dantovými ranými sonety a jaká řeč je přátelství vlastní? A dobývá se náš „Barthes“ vůbec do správného bytu?

Lenka Vojtíšková: *Otevřená kuchyně Rolanda Barthesa – komentovaná četba/seminář*

V rámci semináře si společně projdeme několik úryvků napříč Barthesovým dílem, jejichž pojitko bude především tematické: půjde o texty věnované jídlu. Budeme sledovat, jak se Barthesovo zacházení s jídlem proměňuje: nakolik je v raných textech psaní o jídle povětšinou předkrmem pro hlavní chod v podobě ideologické kritiky, v textech středního a pozdního období můžeme sledovat sepjetí s tématem tělesnosti. Barthes však pomocí jídla tělesnost nejen tematizuje – psaní o jídle je mu prostředkem, jak do textu vtáhnout samotné čtenářovo tělo. Pomyslnou pojící linií mezi těmito dvěma (dozajista ne ostře ohraničenými) tendencemi nám nakonec může být pojem Textu: ten se blíží pokrmu, který nevzniká za zavřenými dveřmi kuchyně, ale naopak vábí čtenáře, aby se na jeho přípravě (afektivně) podílel.

Martin Ritter: *Posthumanitní svět a člověk negantropocénu*

Žijeme dnes v odlišném světě a jsme i my lidé podstatně jiní než dříve? Pojem antropocénu se snaží uchopit právě to, že se nacházíme v radikálně proměněném světě, na Zemi, kterou bezprecedentním způsobem ovlivňuje lidská činnost. A posthumanitní autoři ukazují, že dnešního člověka musíme myslet radikálně odlišným způsobem, než jsme byli dosud zvyklí. V přednášce nejprve osvětlím, v čem spočívá humanistické uchopení člověka (i světa) a z jakých důvodů se jej různé posthumanitní směry snaží překonat. Poté se zaměřím na svět současnosti, na Zemi prostoupenou lidskou technikou. S oporou v myšlenkách Bernarda Stieglera nastíním, že člověk nikdy nebyl myslitelný bez techniky – v jistém smyslu je tedy odjakživa post-humanitní. To však naprosto neznamená, že naše současná situace je stejná jako dříve. V závěru proto vysvětlím důvody, proč je podle Stieglera nezbytné překonat antropocén a umožnit epochu negantropocénu.

Tyler James Bennett: *Semiotics is not a box of that kind of chocolates*

The presentation begins with an introduction to the General Semiotics Module at Palacký University in Olomouc, its principles, activities, and partners. It will then proceed to the special semiotics related to Derrida's critique of the metaphysics of presence. When we ask whether a student attended our lecture, it is no longer sufficient to say that they were (physically) 'present'. Structural semiology and deconstruction have fallen out of favor in semiotics today because of their relativism and solipsism, but their tools are the best for describing the paradigm shift to life online, because they anticipated the challenge that info- and communication tech pose to personal identity. Fluid online identity construction on the post-pandemic digital landscape profoundly confirms the fatalist projection of Foucault's 'face of man washed away at the edge of the sea' – it ratifies the critique of the metaphysics of presence, and at the same time underlines the hazard of this deconstructive approach. General semiotics needs to remain more pragmatic, but when it neglects the critique of presence, it strays into various kinds of naive, pre-critical realisms for which the answers provided for contemporary challenges are little more than 'getting back to the body', 'back to nature', 'being present', or other kinds of unhelpful romantic ideas. Semiotics is *not* a box of *that kind* of chocolates.

Eudmila Lacková: *Peirce is like a box of chocolates*

I will present my upcoming book about Peirce applied to biology entitled *Manifold proteins: a Peircean approach to living organisms*. The focus of my talk will be on many possible readings of Peirce with examples from biology. I will introduce the protein folding process as a new model for general semiotics with reference to mentions of protein folding by Deleuze and others. Theory of folded continuum will be the conclusion of my presentation.

Vojtěch Volák: *Deleuze, intenzita a tíha: Skořicové dolce latte s hnědým máslovým krémem s trochou mangového a jahodového sirupu, kapkou mandlového a sójového mléka, s karamelovo-oříškovou polevou a posypem.*

V tomto příspěvku se v rámci konceptů a filozofie Gillesse Deleuze vydáme k extrémním situacím a momentům excesu, jenž dovádí naše mentální schopnosti do jejich limitních stavů. Ona neschopnost rozpoznání, problém, ze kterého toto násilí ve formě překonání empirických kategorií plyne, nás dovede k potřebě určitých transcendentních úkonů. Ty vedou k vytvoření

idejí (nových kategorií) jakožto odpovědi na daný problém. Nejdříve tak vysvětlíme důležité pojmy a koncepty Deleuziánské filozofie, které následně aplikujeme na chápání tíhy – procesu cíleného zahlcení našich mentálních schopností – a pokusíme se odpovědět otázky typu „lze tíhu použít jako znak?“ a „jak dlouho je tíživé tíživým?“.

Jakub Zítka: Portrét, v jehož očích zříme hrůzu a utrpení: Bataillova četba Hegela - Úvod a společná četba textů

Podnikneme společný úvod do Bataillovské četby Hegela, která je podle nás v mnohém originální, ale také kontroverzní. Už třeba proto, že v ní není rozvíjena polemika s Hegelem samotným, ale spíše s kojèvovskou interpretací (zvláště pak s tezí o konci dějin). Jako východisko nám bude sloužit článek Raymonda Queneaua, v němž tuto Bataillovu četbu dělí do dvou období. Ty se proměňují ve své kritičnosti, svém důrazu a tematičnosti, přičemž si zachovávají jisté konstanty, kterým se budeme věnovat především. Jejich výsledkem jsou poté poněkud komické výroky jako například: „Hegel si nebyl vědom toho, do jaké míry měl pravdu“, nebo „na jeho portrétu a v jeho očích zříme hrůzu a utrpení stát u základu všech věcí“. Po krátkém úvodu bude následovat četba vybraných textů, s jejichž pomocí se blíže seznámíme s touto konkrétní Bataillovskou problematikou.

Ludmila Lacková - Tyler James Bennett: *Writing Workshop*

Instructions: before the workshop, write a two-sentence typed summary of your research, and a two-sentence response to any of the presentations that have been given so far, making some connection. Bring this typed writing sample to the workshop, and we will perform a combinatorics-based language game to produce new texts. Required materials: pen and paper, laptop or smartphone.